

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Dimisprædiken

Citation: Kierkegaard, Søren: "Dimisprædiken", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010 .
Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-p306-txt-shoot-idd7b8016a-33bb-4237-bd02-7e8c231d0353.pdf> (tilgået 11. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

paa en eller anden Maade det jordiske Øie have seet, men Troens Gjenstand kan ikke sees af det jordiske Øie, altsaa heller ei vise sig i Indbildningens Billeder. Var det ogsaa at ønske, at Troens Gjenstand var en saadan Skikkelse, der, hvad Du jo selv har erfaret, udebliver, naar Du meest behøver den; thi naar Trygheden og Stilheden og Lydløsheden, i hvilken Billedet bliver til, forsvinder, naar Kampen og Striden begynder, da viser der sig Intet, uden hvad Angest og Forfærdelse fremmaner. Og selv om en saadan Skikkelse viste sig, den kan dog ikke berolige Striden, thi alt hvad Indbildningen danner er en Eenhed uden Sammensætning. Dersom Du saaledes vilde forestille Dig en Konge, men han var ikke klædt i Purpur, thi skal Indbildningen kunne hjælpe Dig, om Du end aldrig saae en Konge, men klædt som en ringe Mand; dersom Du vilde forestille Dig ham, ikke i Palladset, thi skal Indbildningen hjælpe Dig, om Du end aldrig saae dets Herlighed, men hos den Ringe og Foragtede i Folket, og der var ingen Hytte saa ringe, at han jo kunde gaae ligesom opreist derind, og der boede i Hytten ingen saa Elendig, at han jo ogsaa for ham viste, at han var Kongen, vilde Du da kunne forestille Dig dette? Eller vilde ikke Indbildningen her fortvivle? Om Du end havde læst nøiagtigen, hvad der er fortalt og opbevaret skriftligt, vilde Du dog ikke forgjeves søge at forestille Dig den Herlighed, der var Jøder en Forargelse, thi selv om Kongen havde villet besøge den Ringe, hvilket ikke kunde forstyrre, saa havde han dog forvandlet den Ringes Hytte til et Pallads; den Herlighed, der var Græker en Daarskab, thi hvis hiin ædle Konge kun derved var bleven ukjendelig, at han bar den ringe Klædning, og den menneskelige Skikkelse ikke allerede som saadan havde været et Skjul, selv om han var iført Purpur, eller hvis den ringe Klædning havde været et Udmærkelsestegn, der paa en anden Maade udmærkede ham mere end al jordisk Pragt, ja da havde vel en Græker ikke villet spotte.

Men dersom Du nu saae denne Herlighed, om hvilken vi tale, saa fatter jeg jo, hvorledes Du saae den, at Du saae den troende. Troen selv er ligesom Troens Gjenstand, Jøder en Forargelse, fordi de begjere den beviist ved Tegnet, medens det Vidunderlige selv vil være Troens Gjenstand; Græker en Daarskab, fordi de søge Viisdom, medens Troen selv er en Hemmelighed og kun en aabenbar Daarskab.

Denne hemmelighedsfulde Viisdom forkynder, hvad intet Øre har hørt. Har Du da hørt det m: T: og hvorledes? Var Forkyndelsen maaskee ikke hemmelighedsfuld, fordi det Ord, om hvilket vi tale, engang hvidsket paa de afsides Steder, nu forkyndtes fra Tagene? Ligger det Hemmelighedsfulde deri? Naar et Menneske betroer et andet et hemmelighedsfuldt Ord, og dette da, ved den Andens Uforsigtighed eller ved hans Ondskab kommer ud i Verden, da er det jo aabenbart, og det var en Daarlighed, om hine tvende Mennesker vilde mene, at de endnu havde en Hemmelighed. Men den hemmelighedsfulde Viisdom

er jo kun for Den, der har Øren at høre med, thi kun han hører.

Hørte Du det da, m: T:; eller var Du ikke som Den, der forargedes, men dog hørte det, ikke som Den, der spottede, men dog hørte det; men derimod Den, der hørende ikke hørte, hørte et Veier, der foer hen, hvilket ligesaa lidet fristede Forargelsen som Spotten. Saa hørte jo dog Den bedre efter, der forargedes; og Den, som spottede, glemte ikke saa hurtigen. Thi den Første blev jo i et Forhold til det Hørte, i en uvillig Hengivelse, som han ikke kunde løsrive sig fra; og den Sidste maatte jo bestandigen ved Spotten væрге sig mod Det, han kun saaledes formaaede at holde borte. Saa hvis Du Intet fornåm til Forargelsen, om det saa først var i det Øieblik, da Du, frelst i ubetinget Hengivelse, opdagede, hvor nært den havde ligget; Intet fornåm til Spotten, om det saa først var i det Øieblik, da Du i salig Fortabelse samtykkede i Hemmeligheden - da var det jo tvivlsomt ikke blot om Du var i det rette Forhold til hiint Ord, men om Du var i noget Forhold til det.

Hørte Du det da m: T:, eller er det Dig blot som om Du hørte det, lytter Du derefter og siger: salige de Øren, der hørte det? Ja lykkeligt det Øre, som hørte, hvad det jordiske Øre ønsker; men om alt Dette tale vi jo ikke. Det Du begjerer at høre, det har Du jo hørt, det er hørt atter og atter, det høres i ethvert Øieblik paa mange Steder, og Du skal ikke sige, hvo stiger op i Himlen at hente os det ned. Men saa var det da ikke Hørelsen selv Du prisede, men maaskee Den, Du priste salig, der havde Øre at høre med, og de hørte; thi for at høre fordres der jo altid et Øre, men Den, som haver Øre at høre med, han haver et indre Øre. Ja lykkelig Den, hvis Øre oplodes til at fatte Tonens inderste Samklang, og hvis Du priser Den lykkelig, hvem det blev givet, da ville vi atter prise Dig, at Du ikke smaaligen ønskede, at alle skulde savne, hvad Du savnede. Men derom er det jo ikke vi tale. Ordet var ikke et prægtigt Ord, saaledes som det kildrer det jordiske Øre, hvorledes kunde det da blive Jøder en Forargelse og Græker en Daarskab? Det var ikke en opflammet Tale glødende i Ild; thi det Skjønne fattede jo dog Grækeren fremfor Nogen, og Begeistringens Fyrighed opildnede jo Jøden. Saa var det da ikke det jordiske Øre, der hørte, men Troens Øre, der gennem Forargelsens og Spottens Anfægtelser hørte efter til at høre Troens Ord. Ja saligt det Øre, som hørte det. Men hvorledes kan Du dog prise det saligt, fordi det hørte, hvad ingen Tid og intet Rum forhindrer Nogen at høre, der haver fornummet Forkyndelsen.

Hørte Du det da m: T:, og hvorledes fastholdt Du det; thi Den, som blot hører Lyden, han hører kun sandseligt, og selv hvis det var en menneskelig Tale, han vilde høre, da hørte han den egentlig ikke, dersom han ikke hørte Andet, og selv om han hørte anderledes, men Intet hørte, saasnart den Anden aflod at tale, da hørte han dog egentligen ikke. Fastholdt Du da Ordet ved hiin redelige Kraft i Sjelen, der Intet lægger til og Intet tager fra, men nøiagtigen og usvigeligt gengiver Dig, hvad Du har betroet den. Kunde Du ønske at betroe Ordet til denne Kraft. Ja vel

er den redelig, men naar Striden begynder og Din Sjel bliver urolig, da fornåm Du vel, at Du tyede til Hukommelsen, fordi den selv leed med under Forvirringen. Og Hukommelsen tilhører Dig jo ikke ganske, den er i fremmed Tjeneste, afhængig af hvad der ikke staaer i Din Magt; thi Tiden sløver den, og fralister den lidt efter lidt det Betroede, indtil hiin sidste Time kommer, i hvilken Du meest behøvede Ordet, om hvilket vi tale. Formaaede ogsaa Hukommelsen at bevare, hvad Du ønskede bevaret af den? Vel er nemlig Ordet et forbigangent, sagt for mange Aarhundreder siden, og dette mægter jo hiin Evne at fastholde det Forbigangne, som det var, bringe det frem igjen tydeligt og nærværende som en Erindring, uden at udelade Noget, men ogsaa uden at glemme, at det er noget Forbigangent. Er dette glemt, da er jo det Betroede forandret, som hvis Een tydeligen huskede en Begivenhed, men glemte, at det var mange Aar siden den skete. Men hiint Ord, om hvilket vi tale, er jo ligesaa meget et nærværende som et forbigangent; thi ellers var det ikke usandt, at prise de Øren salige, der engang for mange Aarhundreder siden hørte det, fremfor det troende Øre, som hørte det igaar.

Men dersom Du ikke hørte Ordet saaledes som det ikke lader sig høre, saa vide vi jo, hvorledes Du hørte det, at Du hørte det med Troens Øre. Thi Troen er ligesom Ordet Jøder en Forargelse, da de æske Tegn, der bebudede det Tilkommende, men det Tilkommende er netop det Nærværende; og Græker en Daarskab, da de søge Viisdom, men det Nærværende netop er det Forbigangne, der dog er nærværende uden at være en Gjntagelse.

Denne hemmelighedsfulde Viisdom forkynder, hvað der ikke opkom i noget Menneskes Hjerter. Var det da i Dit Hjerter m: T: som det, der ikke var opkommet derinde, eller var det der saaledes, at det ikke fristede til Forargelse og ikke til Spot og aldrig havde gjort det.

Hvo fattede dog det menneskelige Hjerter! Selv Den, der fornåm det tydeligst i sit eget Bryst, selv Den, der forstod opmærksomst at belure og iagttagte enhver dets Rørelse og enhver Tilskyndelse derinde, selv han vilde vel ende som han begyndte: intet er saa ubegribeligt som det menneskelige Hjerter. Og hvis Nogen vilde spørge ham, hvad det da var, der kunde opkomme i et Menneskes Hjerter, da vilde han vel studse over Spørgsmaalet, og intet andet Svar vide end at bede om Betænkningstid, indtil Tiden var forbi og han dog ikke havde svaret. Men formaaer intet Msk. at fremsætte, ja er det vel aldrig faldet noget Msk. ind at ville fremsætte Alt, hvad der kan opkomme i et Msks Hjerter, hvo veed da, om hiin Viisdom ikke skulde være opkommen i noget Msks Hjerter, om der ikke skulde være eller have været en eensom Mand i en Afkrog af Verden, om der ikke skulde være ell. have været en Mand i Stadens Larm, i hvis Hjerter den opkom. M: T: vi tale jo ikke saaledes for at overbevise al Verden, vi tale jo kun om Dit Forhold til den hemmelighedsfulde Viisdom, og dersom en Anden vilde mene, at man burde vente med Afgjørelsen af dette Spørgsmaal, indtil man fik

udgransket og afhørt enhver Tanke, der var opkommet i noget Msks Hjerte, da er dette jo ikke Dit Forhold.

Var da hiin hemmelighedsfulde Viisdom i Dit Hjerte, eller siger Du blot: saligt det Hjerte som bevarede den. Dette gjør Du jo ikke, da Du jo selv veed at Midlet, hvorved den bevares er det samme som det, hvorved den annammes, og Midlet det samme for ethvert Menneske, og anvendeligt for ethvert Msk, der vil det.

Var da hiin hemmelighedsfulde Viisdom i Dit Hjerte, var den i Dit Hjerte, uden at være opkommen der, men dog saaledes, at Du Intet havde fornummet af det menneskelige Hjertes lidende Modstand i Forargelsen, eller handlende Modstand i Spotten, da var det jo tvivlsomt, om det virkelig var den Viisdom, om hvilken vi tale. Var det maaskee en Høimodighed af Dig, at Du ligesom for at hædre den, sagde: sandeligen noget Saadant er aldrig opkommet i mit Hjerte, men Dette kun var et dristigt et begeistret Udtryk om hvad Du skyldte en Anden; medens der dog Intet var til Hinder for, at det ogsaa kunde være opkommet i Dit Hjerte, om det end var vist, at det ikke var Tilfældet, om det end var priseligt, at Du ikke utaknemligen vilde tillyve Dig Noget. Selv om en saadan Viisdom ikke var opkommen i Dit Hjerte, den var jo dog saaledes kommen derind, at det var umuligen den kunde møde eller kunde have mødt Forargelsens eller Spottens Misforstand. Men denne Umulighed beviser jo netop, at en saadan Viisdom ikke er den, om hvilken vi tale. Thi Forargelsens og Spottens Mulighed beviser vel ikke Viisdommen, men Umuligheden, at den dog i dybere Forstand er opkommet i Dit Hjerte, om den end tilfældigen er indkommen deri ved en Anden. Saa var det da maaskee høimodigen, om et Menneske vilde sige det om en anden Viisdom, men i Forhold til den, om hvilken vi tale, hvor blev her Høimodets Overflod, eller hvor blev Bemyndigelsen til at tale store Ord. Thi hvis Du frelst hviler i hiin Viisdom, da havde jo Forargelsen og Spottens Mulighed netop udtømt den menneskelige Høimodighed saaledes, at den Intet, slet Intet havde at beraabe sig paa, men kun ydmygt at modtage, hvad der blev en Guds-Kraft til Salighed.

Var da hiin hemmelighedsfulde Viisdom i Dit Hjerte m: T:, som den der ikke var opkommen i Dit Hjerte, men blev den Dig maaskee efterhaanden saa naturlig, at det var, som var den opkommet i Dit Hjerte? O! dersom et Msk. gjemte et Ord i sin Sjel, der engang havde frelst ham i Livets Nød! Maaskee var Ordet simpelt og eenfoldigt, maaskee blev det ham tydeligt ved at grunde derover, maaskee kunde han klart, indlysende med al Sprogets Magt forklare det for Alle, men Eet kunde han ikke, han kunde ikke forklare, hvorledes det opkom i ham, netop i Nødens Stund; han kunde udvikle al dets senere Virkning for hans Liv, men han kunde ikke forklare, hvorledes, netop da Nøden var størst, Hjælpen havde været ham nærmest i dette Ord; mon han, om han end blev gammel og bedaget, mon han nogensinde vilde komme eller vilde ønske at være kommen dertil, at Ordet havde tabt hiin

hemmelighedsfulde Magt for ham? Eller dersom et Msk. havde en hemmelig Ven, og det var saare skjønt at høre ham aflægge Vidnedsbyrden om, hvorledes denne Ven havde hjulpet i et langt Liv mange Gange og paa mange Maader, men dette kunde han ikke forklare, hvorledes hiin Ven havde fundet ham, da han selv forgyvedes søgte i den vide Verden, mon han da nogensinde vilde komme, eller ønske at være kommen dertil, at hans hemmelighedsfulde Forhold havde tabt sin Vidunderlighed? Eller dersom der var et barmhjertigt Msk, hvem Du engang havde skyldt Alt, og Ingen kunde uden dyb Bevægelse høre Dig fortælle om, hvorledes Eftergivelsen ikke blot havde været Din Frelse, men Din Velfærds Ophav og Udspring, men Du kunde ikke forklare hvorledes, og hver Gang Du tænkte derpaa, paa Din Gjeld, da sagde Du endnu bestandig som den første Gang, det er en Umulighed, om det end er vist, mon Du da nogensinde vilde komme dertil, eller ønske at være kommen dertil, at hiin vidunderlige Afgjørelse, var bleven Dig mindre vidunderlig, mon Du vilde forstaae, eller ønske at kunne forstaae Den, der vilde hjælpe Dig til Forklaringen, at Du aldrig havde været saa meget skyldigt, at Din Gjeld var en Tilsyneladelse, da dens Begreb var hævet derved, at alle Msker saaledes vare skyldige, at Din Taksigelse var en Skuffelse? Og saaledes med hiin hemmelighedsfulde Viisdom, selv om den forklarede et Msk. Alt, oplod hans Øie til at skue, aabnede hans Mund til at udtale, udvidede hans Hjerte til at fatte det Dybe, mon den dog nogensinde vilde blive et Mske anderledens aabenbar end i Hemmeligheden. Derimod vilde han vel forvanske og fordærve sig Alt, ved at ville glemme, ved løgnagtigen at ville besvige Oprindelsens Vidunderlighed. Og hver Gang han vilde arbeide sig tilbage til hiin Oprindelse i hans Sjæl, da vilde han atter see Forargelsen og Spotten staaende ved den trange Indgang, hvilken er Troens.

Men var da hiin hemmelighedsfulde Viisdom i Dit Hjerte som den, der ikke var opkommen derinde, saa fatte vi jo hvorledes den var der, at den var ved Troen i Dit Hjerte. Thi Troen er ligesom den Jøder en Forargelse, fordi den ikke vil sætte Splid i Dit Væsen, men forlige Dig med Dig selv; og Græker en Daarskab, fordi den vil forlige Dig med Dig selv, men ikke ved Dig selv.

* *
*

M: T: denne Tale har ikke vandret vide om i Verden for at søge Strid, den har Ingen villet beseire, ja end ikke villet værne om Nogen, som var der Kamp udenfra, den er bleven hos Dig, har ikke meent at ville forklare Dig Noget, men hemmelighedsfuldt har den villet tale med Dig, om Dit Forhold til hiin hemmelighedsfulde Viisdom. O! at Intet maatte forstyrre Dig dette, ikke Liv, ikke Død, ikke det Nærværende ikke det Tilkommende, ikke nogen anden Skabning – ikke denne Tale, der om den end Intet haver gavnet, dog har bestræbt sig for, hvad der jo er det Første og det Sidste, at lade Dig have, som Skriften siger, Troen hos

Dig selv for Gud (Rom: 14, 22.)

